

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 15 november 2006
Utskriftsvänlig pdf-fil

Hur man utvecklar och förvaltar talang inom idrotten är en stor och svår fråga. Man kan spåra talang till och med i mycket unga idrottare – Ronaldinho ansågs redan som sjuåring vara en stor fotbollstalang – och ju yngre idrottaren är desto svårare blir det att hålla lusten och glädjen vid liv under talangutvecklingen. I samband med en ökad medvetenhet om riskerna med att driva unga idrottare för hårt – idag vet man bättre än att köra på och pressa och riskera tidig utslagning – har teoretiska och praktiska anvisningar för hur man bedriver talangutveckling blivit allt fler och mer utvecklade. I bokfloden inom detta område har vi fångat upp en dansk bok, i svensk översättning, *Talangutveckling: Motiverande och målinriktad träning för barn och ungdom* sammanställd av Britta Riis & Per Boldt Jørgensen. Vi bad Torsten Buhre läsa boken, och det talar väl närmast till dess fördel att han under läsningen fick stor lust att skriva en egen bok i ämnet utifrån sin idrottsfysiologiska expertis. För han är mycket nöjd med boken han just läst, vissa randanmärkningar till trots.

Tankar om talangutveckling

Torsten Buhre

Idrottsvetenskap, Malmö högskola

Britta Riis & Per Boldt Jørgensen (red)
Talangutveckling: Motiverande och målinriktad träning för barn och ungdom

Översättning från danskan av Britt Marie Öland
201 sidor, hft., ill.
Stockholm: SISU Idrottsböcker 2006
ISBN 91-85433-04-7

Nio danskar, forskare, lärare i ämnet idrott, dietister, en fystränare och fysioterapeut har samarbetat för att i Team Danmarks regi producera denna bok. Den är sedan översatt från danska till svenska av SISU idrottsböcker. Boken har en stark vetenskaplig förankring, där referensmaterialet finns tillgängligt efter varje kapitel, vilket är en styrka. Löpande referenser finns i kapitlen "Vad är talang", "Fysisk och motorisk utveckling", "Kost och energi", och "Psykisk och social utveckling". Detta saknas dock på samma ingående sätt i det avslutande kapitlet "Praktisk träning". Men låt ingen skugga falla över detta, den vetenskapliga ambitionsnivån är hög.

Inledningsvis problematiseras begreppet talang av Stig Eiberg Hansen, på ett på många sätt ypperligt vis. Framför allt distinktionen mellan det vardagliga användandet av begreppet talang, med dess utgångspunkt från arv och miljö, och dess specifika mening, med utgångspunkt från antingen en multidimensionell modell (Abbott, A. et al. 2004) eller en multiplikativ modell (Simonton, D.K. 1999), är viktig. För att inte urvattna begreppet talang till att bli ett slit och släng-begrepp i den idrottsliga vardagen är det väsentligt att just begreppet talang, problematiseringen och användandet av det får ett större utrymme i den dagliga diskursen bland alla idrottsledare, tränare och

föräldrar. Sannolikt hade detta också lett till en avdramatisering för de tidigt utvecklade ungdomarna i olika idrotter. Dessutom hade förståelsen för hur utvecklingen av talanger sker funnit ett starkare fotfäste och gett en starkare pedagogisk/didaktisk diskussion om hur vi utvecklar unga idrottare. Kanske hade en del av de förutfattade meningarna om träning kunnat avlivas för att ge tillbaka idrotten till alla barn och ungdomar som idrottar för att de vill utvecklas.

Avsnittet om fysisk och motorisk utveckling sätter begreppen om kronologisk och biologisk ålder i fokus. Diskussionen bygger vidare på det första avsnittet om talang på ett bra sätt genom att kontinuerligt ta upp frågan om utveckling, förmågor och färdighet. De fysiologiska begreppen som aerob kapacitet och anaerobkapacitet diskuteras i skenet av den träningsbarhet som existerar i relation till olika faser av utvecklingen. I recensentens ögon är avsnittet föredömligt genom att det både är vetenskapligt förankrat och att det ger en tydlighet i vad författarna avser med olika begrepp och dess tillämpningar. Referenslistan till detta avsnitt är gedigen, och kan stimulera den vetgirige till ytterligare informationsinhämtande.

Pedagogiskt sett finns det en struktur i varje avsnitt som inte bara placerar avsnittet i det större sammanhanget men också avgränsar dessa väldigt övergripande rubriker. Vikten av kost för idrottande barn är en fråga som under lång tid har varit i fokus, och fortsätter att vara det. Med utgångspunkt från att läsaren kan vara både den idrottande själv och föräldrar har det sin plats. Undertecknad vill dock låta det vara osagt om avsnittet ytterligare tillför begreppet talangutveckling någonting.

Avsnittet om psykisk och social utveckling hade behövt en annan rubrik. Innehållet i sig är mycket praktiskt inriktat och handlar mera om tränarskap och arbetsverktyg för att stimulera den psykiska och sociala utvecklingen hos barn och ungdomar. Begreppet kompetens problematiseras inledningsvis. Huvuddelen av diskussionen ligger runt begreppet motivation och hur motivationen påverkas, utvecklas och vad som motiverar ungdomar till att medverka i idrott. Triaden tränare-aktiv-förälder diskuteras och belyser återigen en stor del av problematiken då det gäller att utveckla ungdomar till bättre idrottare. Det hade varit önskvärt att i detta sammanhang utveckla diskussionen om talang som inleddes i det första avsnittet och kanske också belysa de olika diskurserna inom olika idrotter som sker i det forum där föräldrar rör sig. Helhetsperspektivet på träning har sitt fotfäste i lärande och dess olika former. Denna utgångspunkt rimmar väl med hela bokens vinkling om lärande för utveckling. Koppling till praktiken bidrar starkt till en förståelse för vikten av att se idrott som kroppsligt lärande men också för hur ett sådant kroppsligt lärande kan påverkas av att skapa en struktur. Vidare utvecklas tränarens roll och ansvar. Ett bonusavsnitt om coachning, som i dessa tider är nog så väsentligt, ger ytterligare verktyg för den vetgirige tränaren att utveckla sin idrottare. Att Coachning är inkluderat som arbetsmetod är bra, framför allt med utgångspunkt från hur använt detta begrepp är både inom idrotten men även inom hela det fält som sysslar med human resource och personlig utveckling. Anpassningen av coachning begreppet till idrotten och ungdomar är bra och ger nycklar till den som vill utveckla sina arbetsmetoder.

Då det gäller avsnittets rubrik sker i slutet en återkoppling till detta, genom en översiktlig sammanställning över de viktigaste karaktärsdragen i de olika faserna före puberteten, puberteten och efter puberteten. Den gedigna genomgång som finns i avsnittet om fysisk och motorisk utveckling saknas, tyvärr. Det kan kanske irritera vän av ordning, samtidigt är innehållet i avsnittet av sådan väsentlig karaktär att läsaren borde ha överseende med detta felsteg.

Det avslutande avsnittet om praktisk träning knyter ihop de olika avsnitten på ett positivt sätt, samtidigt som det ger enkla råd, för den som lever i den praktiska världen. Förenklingen kan emellanåt leda till vissa generaliseringar. Dock borde inte detta påverka den noggranne läsaren att köpa dessa generaliseringar. Boken är så genomgående väl grundad i både sitt språk och resonemang att den förenklingen som görs blir mera av förtydligande natur än förvrängande av verkligheten. De schematiska översikterna över träning i de olika faserna ger bra utgångspunkter för att strukturera längre träningsförlöp. Här dyker dock upp en del begrepp som borde ha definierats tidigare i boken. Ett exempel är begreppet snabbhetsstyrka, som har olika innebörd beroende på i vilket sammanhang man rör sig. Ett stor pluspoäng är den integration mellan ämnesfälten fysisk/motorisk och psykisk/socialutveckling som görs.

Boken avslutas med kärnan i talangutveckling som påverkas av miljö i större utsträckning än av genetiska faktorer, nämligen om träning av koordination och tekniska färdigheter. De organisatoriska, didaktiska och kommunikativa perspektiven som betonas ger läsaren en god grund för att utveckla både sitt tränarskap och förståelsen för fenomenet träning av barn och ungdomar.

© **Torsten Buhre 2006**

 Köp boken från [Adlibris.se](https://adlibris.se)

 Kjøp boken fra [Adlibris.se](https://adlibris.se)

 Køb bogen fra [Adlibris.se](https://adlibris.se)

www.idrottsforum.org | Redaktör [Kjell E. Eriksson](#) | Ansvarig utgivare [Aage Radmann](#)